

Konference smíření Čechů a sudetských Němců v Praze

„Nechceme se jen omluvit, prosíme Vás o odpuštění !“

Úvodník Sudetoněmeckých novin („Sudetendeutsche Zeitung“) z 22. dubna 2005

Podtitulky fotografických snímků:

Praha: Křesťanská konference smíření schválila prohlášení „Sudetským Němcům“ (viz str.2), které by mělo nalézt pozornost u českého vedení státu. Naše národní skupina byla významně zastoupena prezidentem Sudetoněmeckého spolkového shromáždění Dr. Wernerem Nowakem.

Dr. Werner Nowak: „Odcházím z této konference s pevným přesvědčením, že můžeme uskutečnit smíření a srozumění jenom v takovémto duchu, a jenom s takovými lidmi, kteří se zde shromáždili. Pouhá slova a pouhá prohlášení úmyslů nestačí, nýbrž potřebujeme průlom. A na této konferenci jsem průlom plně pociťoval.“

Na Konferenci smíření v Praze: pražský historik Dr.Emanuel Mandler (vlevo) a sudetoněmecký spisovatel Hugo Fritsch (vpravo). Na obraze vedle řečnického pultu přecházejí česká a německá vlajka a jejich barvy modro-bílo-červená a černo-červeně-zlatá působivě do sebe navzájem.

Text článku:

Útěcha v těžké době: velmi závažným prohlášením vyšlo vstříc sudetským Němcům české společenství 48 evangelických a evangelikálních církví minulý týden v rámci konference v Praze.

K církevnímu sdružení Křesťanská misijní společnost (KMS) patří mimo jiné Českobratrská církev evangelická, metodisté, baptisté, Apoštolská církev a Církev bratrská. Tiskový mluvčí KMS Tomáš Dittrich vyhledal před rokem z vlastní iniciativy sudetoněmeckou kancelář v Praze. Navrhl vedoucímu kanceláře Peterovi Bartonovi uspořádání setkání, které by se zabývalo vinou českého lidu při vyhnání svých sudetoněmeckých krajanů.

Tato konference se po dlouhých přípravách konala minulý konec týdne v budově KMS v Praze. Za Sudetoněmecké krajanské sdružení se zúčastnili prezident spolkového shromáždění Werner Nowak a vedoucí kanceláře Peter Barton.

V pátek mluvil nejprve český politolog a publicista Emanuel Mandler o smíření resp. nesmíření mezi národy Evropy a hlavně mezi Čechy a Němci. Mandler je muž jasných slov, který říká, co míní. „Odsun“ sudetských Němců označuje za genocidu (vyhubení národa), a tuto volbu pojmu zastává zrovna tak odvážně na české veřejnosti. Národ se nemůže snažit o smíření, říká Mandler, když se jeho zástupci smíření vyhýbají. V Česku sice pramení nenávist k sudetským Němcům z minulosti. „Nenávist se ale nedá omezit na minulost. Organismus národa je jí prosycen, nenávist proniká do mezilidských vztahů a do politiky. Oficiální verze zní: sudetští Němci rozpoutali válku, a vyhnání je jejím následkem. Nevěřte tomu. Vyhnání bylo etnickou čistkou, která měla využít válečné poměry k zřízení národního státu. Míra nenávisti, kterou v sobě česká společnost skrývá, je jenom jeho trapný relikv. Vyhnáním Němců jsme si nepomohli.“

Vedoucí „Nadace Přemysla Pittra a Olgy Fierzové“, Jan Štěpán, líčil účastníkům v Česku dosud málo známou historii zachránce židovských a také sudetoněmeckých dětí.

Peter Barton chválil ve svém proslovu ochotu KMS zabývat se tak jednoznačně minulostí vlastní země. Je potěšující skutečností, že po katolických našli i křesťané evangeličtí cestu k tomuto kroku. Pražské zastoupení sudetských Němců tuto iniciativu výslovně vítá. Barton poděkoval českým přátelům za pomoc v jeho práci. Bez angažovanosti těchto spolukřesťanů by nebyla práce sudetoněmecké kanceláře vůbec možná.

Prezident Werner Nowak si ve svém proslovu zavzpomínal na vlastní zážitky v domovském městě Praze. Líčení jeho vyhnání v létě 1945, při kterém byl zavražděn jeho bratr, silně upoutalo publikum. Nowak citoval formulace z Wiesbadenského provolání z roku 1950 a ujistil posluchače, že sudetským Němcům, tehdy i dnes, nejde ani o pomstu, ani o nové nespravedlnosti.

V sobotu promluvil viceprezident Shromáždění Němců v Čechách, na Moravě a ve Slezsku Richard Šulko. Připomenul cestu utrpení Němců, kteří v zemi zůstali, a jejich pokus dočkat se alespoň skromné spravedlnosti v České republice. „Humanitární gesto“, v které doufali, stále ještě nepřišlo.

Spisovatel Hugo Fritsch četl česky pohnuté momenty ze své knihy vzpomínek „Když Beneš zničil mou rodinu...“. Sudetský Němec Fritsch musel jako dítě zažít nejenom vyhnání, nýbrž také smrt svých blízkých příbuzných.

V diskusi, kterou moderoval Tomáš Dittrich společně s česko-německým kazatelem Pavlem Neústupným z Berlína, vyplynula snaha o dialog a o jakékoli kroky, přinášející mír mezi Čechy a sudetskými Němci. Pokus mimostojícího návštěvníka narušit náladu plnou smíření a velké přívětivosti zůstal bezvýsledný. Účastníci mluvili jednoznačně jinou řečí: převážně mladí lidé ze sudetských oblastí vyprávěli o svých osobních setkáních se sudetskými Němci a jejich dědictvím.

V „bloku svědectví“ vyprávěl mezitím ženatý otec čtyř dětí, jak se jako mladý člověk poprvé střetl s německou historií města Liberec: jako kluk se přehraboval ve starém papíru na okraji města. Fascinovalo ho tajemné frakturové písmo německých knih. Při pokusech ho napodobit se dozvěděl od svých rodičů o německé minulosti Liberce. Tento zážitek ho už nikdy neopustil, a on pokračoval i později v hledání historické pravdy.

Petr Šimmer, kazatel Církve bratrské v Litvínově, líčil své první střetnutí s tímto městem a jeho krajinou: zničení obojího pro něj představuje pomstu Boží a pomstu přírody na dnešních obyvatelech, kteří bydlí v cizích domech...

Modlitby, cenná osobní setkání a rozhovory provázely celou konferenci. Mnozí účastníci chtějí navázat intenzivnější kontakty se sudetoněmeckou kanceláří v Tomášské ulici, aby konference smíření nesla další ovoce.

*Autor článku je podepsán značkou **rn**.*

Následuje text prohlášení:

Prohlášení pražské Konference smíření

Sudetským Němcům

Naši milí krajané,
tíží nás minulost českého národa a české země, která byla ještě před šedesáti lety také zemí Vaší nebo zemí Vašich rodičů či prarodičů.

Přestože jsme se o tom neučili ve škole, pronikla k nám děsivá pravda o kruté poválečné pomstě na německém obyvatelstvu Čech, Moravy a Slezska, prováděné většinou bez ohledu na to, zda a jak se kdo provinil. Víme o ponižování, lynčích, upalování, popravách bez soudů, znásilňování i o strašlivých pochodech smrti. Náš národ pro Vás tehdy na základě principu kolektivní viny přichystal koncentrační tábory srovnatelné s těmi nacistickými, tábory, kde docházelo k mučení a kde mnozí, zvláště nemluvnata a staří lidé, zemřeli v důsledku podvýživy a na nakažlivé nemoci.

Připojujeme se k několika podobně zaměřeným iniciativám minulých let usilujícím o vzájemné smíření. Vás, kteří jste přežili, i Vás, jejichž rodiče nebo příbuzní Vám o těchto hrůzách vyprávěli, jako Češi prosíme za odpuštění. Odpusťte nám, prosím,

- fyzické utrpení, kterým jste museli projít;

- hluboká duševní traumata, která mnozí z vás prožili a která někteří prožívají dodnes;
- ztrátu svých blízkých (Čechy tehdy zavraždění sudetští Němci se počítají na desítky tisíc);
- ztrátu domova;
- ztrátu majetku.

To vše se dalo ve znepokojivé jednotě českého národa, kde se Vás, Němců, zastávali jen jednotlivci.

Také nás bolí dnešní chladný, často i nepřátelský postoj větší části českého národa k Vám a neochota našich politiků k dialogu s Vaší politickou reprezentací.

Činy našich dědů a otců nelze ničím ospravedlnit. Přijímáme svou spravedlivou odplatu: zdevastovanou krajinu Sudet, 40 let komunistické totality a i po jejím pádu pokračující morální úpadek české společnosti.

Víme, že to, co se stalo, se také nedá nijak napravit. Hrůzné činy českého národa dodnes volají k nebi. Chceme Vám vyjádřit svou hlubokou lítost nad hrůzami, které jste museli prožít. Nechceme se jen omlouvat, prosíme Vás o odpuštění. Po Vašem odpuštění i po smíření s Vámi toužíme!

Účastníci Konference smíření Čechů a sudetských Němců 15. dubna 2005 v Praze

Úvodník vyšel v němčině v novinách Sudetoněmeckého krajanského sdružení „Sudetendeutsche Zeitung“, ročník 57, č. 16, v Mnichově 22. dubna 2005.

Překlad do češtiny Pavel Neústupný. Přetisk německého textu a vydání českého překladu na webové stránce www.go-east-mission.de se svolením redakce.